

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Bitoriana Artola Agirre

*Lezo, Gipuzkoa
(1918-2022)*

Aurkibidea

Biografia

Lezoko Kale Nagusiko
Ataundarrenekua deitzen
zuten etxean jaio zen, ama,
Frantziska Agirre, ataundik
etorria baitzen; aita, berriz,
Joakin Artola, Errenteriakoa
zen. Zortzi seme-alaba izan
zituzten eta Bitoriana zen
gazteena. Bitorianak bost
urte zituenerako anaia
zaharrena etxera ezkondu
zen eta bost urteko
tartearekin jaio zen iloba.
Haurra zela hil zitzaien aita
eta ama berrogeita hiru
urterekin alargun geratu zen.
Familia aurrera ateratzeko,
txerriak hazten zituzten
etxearen atzealdeko zelaian
zuten txabolan eta gero
Errenteriako plazako harakin
bati saltzen zizkieten. Osabak
sagardotegia zuen etxepean
eta hango giroa oso gustukoa
zuen nahiz eta emakumeak
ez ziren sagardotegietan
ibiltzen. Hamalau urterekin
hasi zen lanean Errenteriako
betun fabrikan. Gero
Alkoholerara aldatu zen eta
han ezagutu zuen bere
senarra izango zena.
Elkarrekin hasi eta hiru urtera
ezkondu ziren eta lau seme-
alaba izan zituzten. Txikitatik
izan ditu ikusmen eta
entzumen arazoak; hala ere,
haurtzaroko jolasak eta
hainbat kanta ilusio
bereziarekin gogoratzen ditu,
baita osabaren sagardotegian
izaten zen giroa ere. Asko
gustatu izan zaio irakurtzea
nahiz eta ikusmenak ez dion
askorik lagundu.

Zintak

LEZ-009

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Zabala, Edurne
- **Data:** 2009-11-09

- **Iraupena:** 130 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Etxeberria, Idoia

Pasarteak

1. "Ataundarrenekoak"

- **Erref:** LEZ-009/002
- **Iraupena:** 0:01:02. **Hasi:** 00:00:53. **Bukatu:** 00:01:55
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

<p>Bera jaio zen etxeari "Pantxika-Txikienea" izena jarri diote orain, baina lehen "ataundarrenekoak" bezala ezagutzen zituzten. Ama ataundarra zuen, eta aita Erreterriakoa.</p>

Transkripzioa

-Uain jarri diyote, uain jarri diyote "Pantxika Txikienea". Biñon guen, gure familiya Lezon ezautzen zen "ataundarranekuak" esanta. Gure ama Ataungua zen, eta Lezon ezagutzen giñuzten "ataundarrenekuak" esanta. Ta uain izena jarri diyote, herri, osea, itxiai, "Pantxika Txikienea". Ez dakit zergatik.

-Aita nungua zan?

-Aita Errenteikua.

-Eta ama?

-Ama Ataungua.

-Eta, zein...

-Eta nere aman aldetik, aitona ta amona, denak Ataunguak. Eta aitan aldetik, berriz, Erreterrikuak.

2. Txerriak hazten zituzten; lantegietan egindako lanak

- **Erref:** LEZ-009/004
- **Iraupena:** 0:03:19. **Hasi:** 00:02:11. **Bukatu:** 00:05:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Ekonomia eta industria » Emakumeak lan-munduan (etxetik kanpo)
- Baserrria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

Laburpena:

Ama 43 urterekin alargundu zen. Zortzi senide ziren. Txerriak hazten zituzten. Bera izan zen azkena lanean hasten. Oso umetatik osasun arazoak izan zituen, begiekin eta. Anaia zaharrena etxera ezkondu zen. Pasai Donibanen lanean, bakailaoa lehortzen. Gero betun lantegian, Erreterrian. Gerra ondoren, alkoholeran, ezkondu arte.

3. Amari laguntzen txerriekin

- **Erref:** LEZ-009/007
- **Iraupena:** 0:02:09. **Hasi:** 00:06:28. **Bukatu:** 00:08:37
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Ekonomia eta industria » Emakumeak lan-munduan (etxetik kanpo)
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Baserria » Baserriko lanak » Abere-hiltzea

Laburpena:

<p>Amari txerriekin laguntzen zion. Zelaia zuten etxe atzean, eta han txerriak. 14 urterekin Erreterriako hiltzegira joaten ziren jan bila. Egosi egiten zituzten barrukiak. Txapa fabrika. Irina botatzen zioten.</p>

4. Labaderoa, etxean bertan

- **Erref:** LEZ-009/008
- **Iraupena:** 0:01:08. **Hasi:** 00:08:37. **Bukatu:** 00:09:45
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa garbitzea
- Ekonomia eta industria » Emakumeak lan-munduan (etxetik kanpo)

Laburpena:

Arropa garbitzen. Etxean bertan zuten labaderoa, ukuiluan. Ura zuten etxean. Alkoholeran lanean hasi zenean ezin zuen hainbeste lagundu etxean. Erreleboak.

5. Senarra izango zuena nola ezagutu zuen

- **Erref:** LEZ-009/009
- **Iraupena:** 0:02:17. **Hasi:** 00:09:45. **Bukatu:** 00:12:02
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Zinema
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ligatzea

Laburpena:

Txerriak saltzeko hazten zituzten. Erreterriatik joaten zitzaizkien. Denak lanean hasi zirenean utzi egin zuten; ama gaixo. Alkoholeran ezagutu zuen senarra izango zena. Zinera gonbidatu zuen, Erreterriara. Hiru urtean ibili ziren.

6. Gaizki ikusia kanpotarrekin ezkontzea

- **Erref:** LEZ-009/011
- **Iraupena:** 0:02:45. **Hasi:** 00:12:12. **Bukatu:** 00:14:57
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Langileen arteko harremana eta langile-mugimenduak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ezkontzak
- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ligatzea

Laburpena:

Mutilarekin irteten hasi zenean, lankideak harrituta. Bera oso elizkoia zen, eta zaharragoa. Adarra jotzen zieten, baina beraiek ezkondu egin ziren. Gaizki ikusia zegoen kanpotarrekin ezkontzea. Andre batek esan ziona.

7. Eskola erdaraz eta dotrina euskaraz

- **Erref:** LEZ-009/015
- **Iraupena:** 0:04:29. **Hasi:** 00:15:45. **Bukatu:** 00:20:14
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Eliza giroko ospakizunak
- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Gaixotasunak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Politika » Gerra aurea » 1931-1936: II. Errepublika
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak

Laburpena:

Lezoko eskolara joaten zen. Maistra ona zutela dio, baina bera ez zen asko joan. Osasun arazoengatik eta ilobak zaintzen zituelako. Asko gustatzen zitzaion irakurtzea. Marrazketan txarra. Dolores Lopez zen maistra. Ez zekien euskaraz, baina ez zien errieta egiten euskaraz egiteagatik. Dotrina euskaraz. Mutilek maisua zuten. Liburuak.

8. Kaleko jolasak; "kaioketan"

- **Erref:** LEZ-009/017
- **Iraupena:** 0:04:40. **Hasi:** 00:20:23. **Bukatu:** 00:25:03
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:

Kalean egiten zituzten jolasak. Neska-mutilak elkarrekin. Marru-marruka. Gorde-gordeketan. Ezkutalekuak. Kromoketan. "Kaioketan" (tortolosak). Txingoka, alpargatak hautsi. "Tres navios". Kanikak. Oraingo umeek ez dakite jolasten.

9. Lezon bi denda zeuden

- **Erref:** LEZ-009/019
- **Iraupena:** 0:03:35. **Hasi:** 00:25:15. **Bukatu:** 00:28:50
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Merkataritza, dendak (kokapena)
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:

Dendan saltzen zituzten kromoak, Erreterian. Lezon bi denda zeuden; taberna batean ere saltzen zituzten jatekoak. "Urbanania" denda zegoen kale nagusian, eta San Juan kalean "Nartxisania". Harakina ere bazen. Dendan zer saltzen zuten. Olio laurdena erosten. Galtzerdiak. Telak, perkala. Donostiara tela hobia erostera.

10. Tranbian Erreteriatik Donostiara

- **Erref:** LEZ-009/021
- **Iraupena:** 0:01:21. **Hasi:** 00:28:57. **Bukatu:** 00:30:18
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Gaixotasunak
- Herria, azpiegitura » Garraioak » Beste garraio batzuk
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak
- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Medikuek eta sasimedikuek

Laburpena:

<p>Erreteriarra oinez joaten ziren, eta handik tranbian Donostiara: hiru ordu laurden. Gustura joaten zen Donostiara. Belarria gaiztotu zitzaionean ere joan zen, umetan. Tranbia hotza zen.</p>

11. Erosketak; diru gutxi; baratzea

- **Erref:** LEZ-009/023
- **Iraupena:** 0:03:27. **Hasi:** 00:30:44. **Bukatu:** 00:34:11
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Baratzea eta soroa
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Merkataritza, dendak (kokapena)
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Ekonomia eta industria » Langileen arteko harremana eta langile-mugimenduak

Laburpena:

<p>Dendara enkarguak egitera. Diru gutxi zegoen. Horregatik hasi ziren denak lanean. Gerra aurretik, krisia. Baratzeari esker, aurrera. Erreterian, Real Compañía Asturiana langileek lurra erabiltzeko aukera. Babarruna, artoa. Zorrak libretan apuntatuta, dendan.</p>

12. Baratzean baino gehiago etxeko lanetan; koltxoia harrotzen

- **Erref:** LEZ-009/025
- **Iraupena:** 0:02:58. **Hasi:** 00:34:25. **Bukatu:** 00:37:23

- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Baserría » Baserriko lanak » Baratzea eta soroa
- Baserría » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:

Anaiak prestatzen zuen lurra, eta koinatak ere bai. Bera ez zen baratzean aritu, ez zekien. Aza landareak plazatik ekarri, eta berak zuloan jartzen laguntzen zuen. Etxeko lanetan ibili zen gehiago. Artilezko koltxoiak egiten. Bi urtetik behin askatu, harrotu eta josi egiten zuten.

13. Koltxoiak harrotzen II

- **Erref:** LEZ-009/027
- **Iraupena:** 0:01:05. **Hasi:** 00:37:27. **Bukatu:** 00:38:32
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Baserría » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:

Koltxoiak gogortu egiten ziren, eta bi urtetik behin harrotu behar zen artilea. Asko irauten zuten koltxoiek. Jaizkibelgo izebak ardiak zituen, eta urtean behin ilea mozten zieten; haien ilearekin egiten zuten koltxoia.

14. Maistraren oparia; etxerako josten

- **Erref:** LEZ-009/029
- **Iraupena:** 0:03:42. **Hasi:** 00:38:41. **Bukatu:** 00:42:23
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak
- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Gaixotasunak
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

Laburpena:

Eskolara 14 urte arte joan zen. Maistrak zapiak oparitu zizkion, eta begiak zaintzeko esan zion. Josten ez zuen askorik ikasi, baina semeei galtzak josten zien gero; soinekorik ez. Puntua. Kaikuak, Guadalupe egunerako.

15. Batzokia eta Zentro errepublikanoa

- **Erref:** LEZ-009/030
- **Iraupena:** 0:04:33. **Hasi:** 00:42:23. **Bukatu:** 00:46:56
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Jarrera politikoak » Errepublikanoak
- Politika » Jarrera politikoak » Abertzaleak
- Aisia » Kultura » Dantza

- Aisia » Kultura » Zinema
- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bestelako kantak

Laburpena:

<p>Oriotarra taberna dagoen tokian zegoen batzokia. Antzerkia egiten zuten. Lezon etxe berria egin zuten, eta han errepublikanoen zentroa jarri zuten. Poxpolinen kantuak kantatzen ditu. Berak ez zuen dantza egiten.</p>

16. Ezpata dantzariak; San Juan; San Pedro

- **Erref:** LEZ-009/033
- **Iraupena:** 0:05:47. **Hasi:** 00:48:12. **Bukatu:** 00:53:59
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Jarrera politikoak » Abertzaleak
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Aisia » Kultura » Dantza
- Aisia » Jai-giroa » Herriko ospakizunak

Laburpena:

<p>Mutilek ere egiten zuten dantza batzokian. Ezpata dantzariak. Donostian Aberri Eguna: Jaizkibelen ito zen mutiletako bat, eta zinta beltzarekin. San Juan bezperako erakusketa eta haurren esku dantza. Txokolatea eta gereziak. Jantzera. San Pedro eguna.</p>

17. Lezoko jaiak: saltzaileak eta diru batzea

- **Erref:** LEZ-009/035
- **Iraupena:** 0:03:37. **Hasi:** 00:54:10. **Bukatu:** 00:57:47
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Lanbideak » Batetik bestera zebiltzanak
- Aisia » Jai-giroa » Herriko ospakizunak

Laburpena:

<p>Lezoko jaiak. Pazkoatan eta santakruzetan. Postuak: txurroak, panpinak, Gurutze Santua... saltzen. Don Eusebiok dirua batzen jartzen zituen, dotrinako umeentzat. Asto lasterketak.</p>

18. Txistulariak Lezoko plazan, igandero

- **Erref:** LEZ-009/037
- **Iraupena:** 0:02:34. **Hasi:** 00:57:58. **Bukatu:** 01:00:32
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak
- Aisia » Jai-giroa » Herriko ospakizunak
- Aisia » Kultura » Musika

Laburpena:

Lezoko jaietako musika: Errenteriako banda. Txistulariak San Juandik. Igandero, txistua plazan, gerra aurretik. Santo Kristok bisitari asko.

19. "Alpargatak urratuta" kantua

- **Erref:** LEZ-009/039
- **Iraupena:** 0:00:28. **Hasi:** 01:00:42. **Bukatu:** 01:01:10
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bestelako kantak

Laburpena:

<p>"Alpargatak urratuta" kantua abesten du, Axeriko dantza.</p>

20. `Andre Madalen´ kanta

- **Erref:** LEZ-009/041
- **Iraupena:** 0:00:32. **Hasi:** 01:01:23. **Bukatu:** 01:01:55
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bestelako kantak

Laburpena:

<p>`Andre Madalen´ kanta abesten du.</p>

21. `Behin batian Loiolan´ kanta

- **Erref:** LEZ-009/043
- **Iraupena:** 0:01:49. **Hasi:** 01:02:21. **Bukatu:** 01:04:10
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bestelako kantak

Laburpena:

<p>Kantatzea asko gustatzen zaio. `Behin batian Loiolan´ kantatzen du.</p>

22. Hiru bonbilla etxe guztian

- **Erref:** LEZ-009/045
- **Iraupena:** 0:03:05. **Hasi:** 01:04:28. **Bukatu:** 01:07:33
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa garbitzea
- Aisia » Kultura » Musika

Laburpena:

Arropak garbitzen kantari aritzen ziren aspertu arte. Argia garestia zen. Kandelarik ez. Hiru bonbilla etxean; logeletan ez.

23. Neguan etxea berotu ezinik

- **Erref:** LEZ-009/047
- **Iraupena:** 0:02:19. **Hasi:** 01:07:44. **Bukatu:** 01:10:03
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Aparatuak, objektuak
- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak

Laburpena:

Su baxua baserrian bakarrik ezagutu du. Ekonomia zuten; ikatza nondik ekartzen zuten. Lurra zuloz betea. Hotz handiarekin, sua palangana batean.

24. Gerra hasi zenean, Jaizkibelera

- **Erref:** LEZ-009/049
- **Iraupena:** 0:02:57. **Hasi:** 01:10:21. **Bukatu:** 01:13:18
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ihes egin beharra

Laburpena:

Gerra hasi zenean, mendira joan ziren, Jaizkibelera. Arroka Haundira. San Juanera joan ziren. Milizianoak kamioian. Jendea ihesi.

25. Gerran hil zituzten karlistak

- **Erref:** LEZ-009/053
- **Iraupena:** 0:02:41. **Hasi:** 01:14:33. **Bukatu:** 01:17:14
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:

Gerra Lezon. Bizilagunei gertatu zitzaiena: bi karlista eraman zituzten, eta aguazila, eta denak hil. Abertzale asko kartzelan, Juanito Berasarte tartean.

26. Gerrako presoak Jaizkibelen lanean

- **Erref:** LEZ-009/055
- **Iraupena:** 0:02:35. **Hasi:** 01:17:33. **Bukatu:** 01:20:08
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina

Laburpena:

Gerrako presoak Jaizkibelen lanean. Beraiek arropa garbitzen zieten batzuei. Barrakoiak. Bizkaitar asko.

27. Gose garaia; errazionamendua

- **Erref:** LEZ-009/056
- **Iraupena:** 0:03:35. **Hasi:** 01:20:08. **Bukatu:** 01:23:43
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:

Izugarrizko gosea. Alkoholeran zebilen lanean. Errazionamendua. Arto aleak eta azak jan behar. Oliorik ez. Kontrabandoa. Taloak. Laranja azalak.

28. Gose garaia; hilerokoa ere joan

- **Erref:** LEZ-009/057
- **Iraupena:** 0:01:17. **Hasi:** 01:23:43. **Bukatu:** 01:25:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Ekonomia eta industria » Emakumeak lan-munduan (etxetik kanpo)
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:

Lantegiko emakume batzuei hilerokoa ere joan egin zitzaien, jan faltarengatik. Gosea.

29. Gose garaia; kontrabandoa

- **Erref:** LEZ-009/058
- **Iraupena:** 0:01:29. **Hasi:** 01:25:00. **Bukatu:** 01:26:29
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:

Kontrabandoa. Nafarroatik ogia. Tren geltokian Guardia Zibila zain. Zakua bidean botatzen zuten, iritsi aurretik. Ogirik ez du botatzen berak.

30. Oiartzunen hil zituztenak

- **Erref:** LEZ-009/060
- **Iraupena:** 0:01:04. **Hasi:** 01:26:46. **Bukatu:** 01:27:50
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerran hildakoak eta zauritutakoak

Laburpena:

Gerra garaian jende asko hil zuten Oiartzunen. Anaiak kontatzen zuenez, ez zituzten behar bezala lurperatzen.

31. Lezon bota zituzten bonbak

- **Erref:** LEZ-009/062
- **Iraupena:** 0:02:23. **Hasi:** 01:28:00. **Bukatu:** 01:30:23
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren jarrera
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

<p>Gerra Lezon. Ezkutalekuak. Bonba bat batzokiaren ondoan erori zen. Bi pertsona eta mandoa hil ziren. "Gorriek" elizara bota zuten bonba. Bikarioa.</p>

32. Ama- seme batzuen hilketa, Lezon

- **Erref:** LEZ-009/065
- **Iraupena:** 0:01:38. **Hasi:** 01:32:01. **Bukatu:** 01:33:39
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerran hildakoak eta zauritutakoak

Laburpena:

Lezon ama eta hiru seme nola hil zituzten, beste baserri batera ihesi zihoazela. Gernikako arbolaren ezkutua.

33. Etxea miatu zieten I

- **Erref:** LEZ-009/066
- **Iraupena:** 0:04:05. **Hasi:** 01:33:39. **Bukatu:** 01:37:44
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ondasunen galera

Laburpena:

Zilarra entregatzeko agindua etorri zen. Polizia etxea miatzera joan zitzaien. Eskopeta. Amaren sosak eraman zituzten. Berak gordeta zuen dirua ez zuten topatu.

34. Etxea miatu zieten II

- **Erref:** LEZ-009/067
- **Iraupena:** 0:03:13. **Hasi:** 01:37:44. **Bukatu:** 01:40:57
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ondasunen galera

Laburpena:

Polizia etxean zen bitartean osabari abisua ematera joan zen. 12 duro zilar kendu zizkieten. Liburuak ere kendu zizkieten. Egunkarian agertu zen gero. Haurraren arropetan, eltzetxoa gordeta.

35. Etxea miatu zieten III

- **Erref:** LEZ-009/069
- **Iraupena:** 0:01:05. **Hasi:** 01:41:18. **Bukatu:** 01:42:23
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ekonomia gerra garaian

Laburpena:

Sei erreal zituen gordeta, eta berokia ordaindu zuen gero. Ama Birjina egunean estreinatu zuen. Iloba, berriz, negarrez, bera erreal gabe geratu zelako.

36. "Bertsolariya" astekaria; donostiarrei jarritako bertsoak

- **Erref:** LEZ-009/071
- **Iraupena:** 0:01:41. **Hasi:** 01:42:40. **Bukatu:** 01:44:21
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bertsoak
- Aisia » Kultura » Irakurtzea
- Aisia » Kultura » Bertsolaritza

Laburpena:

"Bertsolariya" astekaria zen. Ez daki non ateratzen zuten, baina Gipuzkoa osoan banatzen zuten. Bertso idatziak. Donostiarrei jarritako bertsoak errezitatzen ditu.

37. 'Txirristaka' eta 'Lazkao Txiki'ren kontuak

- **Erref:** LEZ-009/073
- **Iraupena:** 0:02:46. **Hasi:** 01:44:42. **Bukatu:** 01:47:28
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak
- Aisia » Kultura » Bertsolaritza

Laburpena:

<p>Jaietan, Eusebio Mugertza Txirristaka bertsolariak erdaraz egiten zituen bertsoak. Elkarri burlaka, eta emakumeen kontura ere bai. Lazkao Txikiren txistea, erdaraz.</p>

38. Sagardotegiko giroa I: lanpernak eta gaztainak

- **Erref:** LEZ-009/075
- **Iraupena:** 0:03:47. **Hasi:** 01:47:43. **Bukatu:** 01:51:30

- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Kantei buruzko azalpenak
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Aisia » Taberna giroa » Sagardotegiak
- Baserrria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua

Laburpena:

<p>Urterako sagardoa. Osabak ederki kantatzen zuen. Kanta bat errezipitatzen du. Osabaren sagardotegian txandaka egoten ziren. Bakoitzak bere jana. San Juandarrak. Lanpernak eta gaztainak.</p>

39. Sagardotegiko giroa II: apustuak

- **Erref:** LEZ-009/076
- **Iraupena:** 0:05:20. **Hasi:** 01:51:30. **Bukatu:** 01:56:50
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Herri-kirolak
- Aisia » Taberna giroa » Sagardotegiak

Laburpena:

Txotxik ez zen egiten. Edalontzia argi kontratan begiratzen zuten. Gauzainak (serenoak) atea jotzen zuen. Apustuak, estropada denboran. Maria ahizpak altxatu zuen enborra.

40. Sagardotegiko giroa III: pitarra

- **Erref:** LEZ-009/079
- **Iraupena:** 0:02:34. **Hasi:** 01:57:40. **Bukatu:** 02:00:14
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra
- Baserrria » Baserriko lanak » Sagardogintza
- Aisia » Taberna giroa » Sagardotegiak
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:

<p>Gerra aurretik Lezon oso elizakoiak ziren, eta gerra ondoren ere bai. Sagardotegira ere bai. Nola hasi zen aldatzen giroa. Errenterian "Makuto" k urte guztian zuen sagardoa. Pitarra, otordutarako.</p>

41. Zegamatik ekarritako sagarra

- **Erref:** LEZ-009/081
- **Iraupena:** 0:03:01. **Hasi:** 02:00:22. **Bukatu:** 02:03:23
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Irakurtzea
- Baserrria » Baserriko lanak » Sagardogintza
- Aisia » Taberna giroa » Sagardotegiak

- Baserria » Baserriko lanak » Sagarra, sagastiak

Laburpena:

<p>El Día egunkarian irakurri zuten Zegaman merke zegoela sagarra. Kamioia alokatu, eta hara joan ziren. Dolareak. Txotx, probatzeko. Hiru egunean saldu zen kupela.</p>

42. Lezo orain garbiagoa baina itsusiagoa

- **Erref:** LEZ-009/083
- **Iraupena:** 0:02:26. **Hasi:** 02:03:46. **Bukatu:** 02:06:12
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Aldaketak eta arazoak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Udala
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak

Laburpena:

Lezo ez da lehen zena. Garbiagoa da orain. Txerriak eta ahateak ibiltzen ziren kalean. Alkateak galarazi egin zuen hori. Ukuiluetako usaina. Lezo politagoa zen.

43. Kaiko bainuak, almejak biltzen

- **Erref:** LEZ-009/084
- **Iraupena:** 0:03:26. **Hasi:** 02:06:12. **Bukatu:** 02:09:38
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak
- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Gaixotasunak
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:

Bere lagunak itsasoan bainatzen ziren, soineko zaharrekin. Itsasgoran. Kaira ezin zuen jaitsi, begietako gaixotasuna zela eta. Inbidiaz. Almejak biltzen. Gose garaian, zomorroak jan, eta sarna atera.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-09-02

CC-by-sa | Ahotsak.eus
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com